

Provincie Fryslân
T.a.v. formateur de heer O. Brouwer
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Leeuwarden, 6 april 2023

POSTADRES

Westersingel 4
Keamer 0.11
8913 CK Ljouwert

ynfo@dingtiid.frl
www.dingtiid.frl
@dingtiid

Geachte heer Brouwer,

Met deze brief wil DINGtiid, het wettelijk adviesorgaan voor de Friese taal, ingesteld bij de Wet Gebruik Friese taal (2014), u enkele handvaten aanreiken ten aanzien van de rol van Fries taalbeleid bij het formeren van een nieuwe provinciale coalitie.

U hebt de belangrijke taak gekregen om als formateur een provinciale coalitie voor de komende jaren voor te bereiden. Er zijn momenteel veel thema's waarover in de provinciale politiek nogal verschillend wordt gedacht; niet iedereen legt het belang op hetzelfde dossier. Maar gelukkig is er ook een thema waaraan bijna elke Friese fractie wel belang hecht: de Friese taal. Er is immers niet voor niets ook al heel lang een Statencomité Fries, waarin elke partij is vertegenwoordigd om bovenpolitiek te discussiëren over Fries taalbeleid. Dat is ook goed en belangrijk, want in het provinciaal beleid speelt het Fries een rol van toenemend belang. Bovendien komt het Fries ook op de landelijke politieke bühne steeds sterker naar voren. De coalitiepartners moeten het, met andere woorden, eens kunnen worden over hun ambities met het Fries.

DINGtiid heeft in de loop van het afgelopen decennium gemerkt dat enkele grote lijnen in het provinciale taalbeleid belangrijk zijn voor de langere termijn. Zulke lijnen worden uitgelegd in de vijfjaarlijkse Bestuursafpraak Friese Taal en Cultuur (BFTK), die ook dit jaar weer wordt ontworpen, nu voor de periode 2024-2028. De komende coalitie zal hier dus veel mee te maken krijgen. De lijnen in de BFTK vragen hiermee ook om politiek draagvlak. Grofweg zijn volgens ons de volgende beleidslijnen dragend onder het taalbeleid:

- Doorgaande leerlijn: hoe staan de partijen tegenover het idee dat Friese kinderen, van peuterspeelzaal tot en met het hoger onderwijs, de Friese taal zouden moeten kunnen leren, zoals ook is afgesproken in het Europees Handvest? Nu zijn er nog belangrijke obstakels, die deze leerlijn onderbreken (bijv. voorschoolse opvang, bovenbouw vo, mbo) en die in de komende jaren zouden moeten worden opgelost om die doorgaande leerlijn te borgen.
- Zichtbaarheid: hoe staan de partijen tegenover het idee dat het Fries in alle domeinen – recht, bestuur, onderwijs, zorg, media, economisch verkeer, etc. – zichtbaar en bruikbaar zou moeten zijn? Zichtbaarheid gaat verder dan bordjes op de balie, het gaat ook om taalbeleid bij overheidsinstanties, het gebruik van het Fries door bestuurders en het ondersteunen van ambities

met het Fries in alle domeinen van onze samenleving. Hiervoor is een leidende, aansprekende en voorbeeldgevende rol voor GS weggelegd.

- Toekomstperspectief: waar willen we met het Fries staan in 2050? Er ontbreekt een grote lijn, een ambitie die het fundament vormt onder alle andere afspraken over het Fries die we met elkaar maken. Het komende college zal de lijnen moeten uitzetten waarlangs Fries taalbeleid voor de lange termijn vormgegeven wordt. Dit is een erg lastige, maar ook erg mooie opdracht voor het aanstaande provinciebestuur.

Wij zouden u graag willen aanmoedigen om in uw gesprekken te onderzoeken wat de partijstandpunten op deze drie hoofdlijnen zijn. Bovendien, het Fries is dan wel de grootste en wettelijk best beschermde taal van Fryslân, maar zeker niet de enige regionale taal in de provincie. Het provinciebestuur draagt ook verantwoordelijkheid voor de andere kleine talen van Fryslân, zoals het Stellingwerfs, de talen van de Wadden, de Stadsfrieze talen, het Bildts en het Hindeloopers. In zijn algemeenheid zou het goed zijn als de provinciale coalitie ook breder een standpunt inneemt over hoe ze de prachtige maar kwetsbare taaldiversiteit van Fryslân wil beschermen en bevorderen.

Uiteraard zijn we bereid om eventuele vragen te beantwoorden, of u bij te praten over actuele dossiers die met Fries taalbeleid hebben te maken. Dit past ook goed bij onze neutrale rol als nationaal en provinciaal adviesorgaan voor het Fries.

Met vriendelijke groet,

Jan Koster
Voorzitter DINGtiid

Deze brief gaat ook naar:

Fractievoorzitters A.W. Kooistra (BBB), E. Hamstra (PvdA), R.F. Douwstra (CDA) en M.A.C. de Vries (ChristenUnie).